

СОВЕТ
ЯНГА - САЛСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
АРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул.Центральная, д.18, с. Янга-Сала,
Арский муниципальный район, 422011

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЯҢАСАЛА
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ
Үзәк урам, 18 йорт, Яңасала авылы,
Арча муниципаль районы, 422011

Тел. (84366) 57-2-10, факс (84366) 57-2-10. E-mail: Yns.Ars@tatar.ru www.arsk.tatarstan.ru

РЕШЕНИЕ

Совета Янга-Салского сельского поселения
Арского муниципального района

« 25 » февраля 2022 г.

№ 41

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яңасала авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру турында

«Россия Федерациисендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы, «Россия Федерациисендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яңасала авыл жирлеге Уставы нигезендә Яңасала авыл жирлеге Советы карар бирде:

1. Күшымта итеп бирелгән түбәндәгеләрне расларга:

-Яңасала авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәне 1 нче күшымта нигезендә;

-Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру қысаларында тикшерелә торган мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеген 2 нче күшымта нигезендә;

-Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яңасала авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру қысаларында тикшерелә торган мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеген 3 нче күшымта нигезендә;

- Контроль төренең төп курсәткечләре һәм аларның максатчан курсәткечләре, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яңасала авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль өчен индикатив курсәткечләрне 4 нче күшымта нигезендә;

- Муниципаль контрольнең (кузәтчелекнен) индикатив курсәткечләре исемлеген 5 нче күшымта нигезендә.

2. «Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яңасала авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы нигезләмәне раслау хакында» Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яңасала авыл жирлеге Советының 2021 елның 27 декабрндәге 38 номерлы карарын үз көчен югалткан дип танырга.

3. Өлеге каарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга һәм Арча муниципаль районы рәсми сайтында (<http://arsk.tatarstan.ru>) урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә.

4. Өлеге каар 2022 елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә.

Яңасала авыл жирлеге башлыгы

А.И.Сафин

Татарстан Республикасы
Арча муниципаль районы
Яңасала авыл
жирлеге Советының
25.02.2022 ел, №41
карасына 1 нче күшымта

**Яңасала авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү
өлкәсендә муниципаль контроль турында
НИГЕЗЛӘМӘ**

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Өлеге нигезләмә (алга таба-Нигезләмә) Яңасала авыл жирлеге территориясендә (алга таба - муниципаль контроль) төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибен билгели.

1.2. Муниципаль контроль предметы булып түбәндәгеләр тора:

Оешмалар һәм гражданнар (алга таба – контрольдә тотылучы затлар) тарафыннан Яңасала авыл жирлеге Советының 03.12.2021ел, №36 карары белән расланган Яңасала авыл жирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән мәжбүри таләпләрне, инвалидларга социаль, инженерлых һәм транспорт инфраструктурасы объектларының һәм күрсәтелә торган хезмәтләрнең инвалидлар өчен үтемле булын тәэммин итү таләпләрен Яңасала авыл жирлегендә территорияне төзекләндерүне оештыру кагыйдәләре нигезендә үтәү (алга таба- Кагыйдәләр);

контроль чараплар нәтижәләре буенча кабул ителә торган карапларны үтәү.

Муниципаль контроль предметына Кагыйдәләрдә билгеләнгән мәжбүри таләпләр керми, алар гамәлдәге законнар нигезендә дәүләт контроленең (кузәтчелегенең), муниципаль контрольнең башка төрләре предметына керә.

1.3. Муниципаль контроль объектлары (алга таба - контроль объекты):

алар қысаларында мәжбүри таләпләр үтәлергә тиешле Яңасала авыл жирлеге территориясен төзекләндерү өлкәсендә контрольдә тотылучы затларның эшчәнлеге, гамәлләре (гамәл қылмаулары), шул исәптән эшчәнлек алып баручы, эш-гамәлләре (гамәл қылмаулары) контрольдә тотылучы затларга карата куелган таләпләр үтәлеше;

контрольдә тотылучы затларның, шул исәптән мәжбүри таләпләр куела торган эш һәм хезмәт күрсәтүләрнең эшчәнлек нәтижәләре;

контрольдә тотылучы затлар ия булган һәм (яки) файдаланыла торган һәм аларга төзекләндерү өлкәсендә мәжбүри таләпләр куела торган биналар, төзелмәләр, корылмалар, территорияләр, шул исәптән жир кишәрлекләрен кертеп, предметлар һәм башка объектлар.

1.4. Контроль объектларын исәпкә алу түбәндәгеләрне төзү юлы белән гамәлгә ашырыла:

контроль чарапларның бердәм реестры;

судка кадәр шикаять бирүнең мәгълүмат системасы (дәүләт мәгълүмат системасының ярдәмчे системасы);

ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек юлы белән башка дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системалары.

Контроль орган тарафыннан «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 2 өлеше һәм 17 статьясындагы 5 өлеше нигезендә (алга таба - 248-ФЗ номерлы Федераль закон) контроль объектларын

мәгълүмати системадан файдаланып исәпкә алу алып барыла.

1.5. Муниципаль контроль Яңасала авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба - Контроль орган) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Муниципаль контрольне турыдан-туры гамәлгә ашыру Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яңасала авыл жирлеге башкарма комитетына (алга таба - Башкарма комитет) йөкләнә.

1.6. Муниципаль контроль орган исеменнән муниципаль контрольне түбәндәгә вазыйфаи затлар башкарырга хокуклы:

1) контроль органы житәкчесе (житәкче урынбасары);

2) үз вазыйфаи бурычларына әлеге Нигезләмә, вазыйфаи регламент яисә вазыйфаи инструкция нигезендә муниципаль контроль төре буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыру, шул исәптән профилактик чараптар һәм контроль чараптар үткәрү (алга таба - инспектор) керә торган контроль органның вазыйфаи заты.

Муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле контроль органның вазыйфаи затлары исемлеге әлеге Нигезләмәнен 1 нче күшүмтасы белән билгеләнде.

Контроль чараны уздыру турында карап кабул итүгә вәкаләтле контроль органның вазыйфаи затлары булып Контроль органы житәкчесе, житәкче урынбасары (алга таба - Контроль органның вәкаләтле вазыйфаи затлары) тора.

1.7. Инспекторның хокуклары һәм бурычлары.

1.7.1. Инспектор бурычлышы:

1) Россия Федерациясе законнарын, контрольдә тотучы затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәргә;

2) мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү, ачыклау һәм кисәтү буенча Россия Федерациясе законнары нигезендә бирелгән вәкаләтләрне үз вакытында һәм тулысынча гамәлгә ашырырга;

3) контроль чараптар үткәрергә һәм законлы нигездә контроль гамәлләр кылыша һәм аларны билгеләп куйган вакытта гына һәм контроль чарапарының бердәм реестрында тиешле мәгълүмат булган очракта гына, контрольдә тотыла торган затлар белән хезмәттәшлек иткән очракта, мондый чараптарны үткәрергә һәм мондый гамәлләрне бары тик хезмәт таныклығын, федераль законнарда каралган башка документларны күрсәткәндә генә башкарырга;

4) контроль чараптар уздырганда гыйбадәт кылуларга, башка дини йолаларга һәм тантаналарга карата ихтирамсызылық күрсәтү күрсәтү, аларны үткәрүгә комачауламаска, шулай ук дини оешмаларның әчке тәртибен бозмаска;

5) контроль чараптар уздырганда (Контроль органның контрольдә тотылучы затлар белән хезмәттәшлеке таләп ителми торган контроль чарапардан тыш) һәм 248-ФЗ номерлы Федераль законда һәм әлеге Нигезләмәнен 3.4 бүлекчәләрендә каралган очракларда контрольдә тотылучы затларның, аларның вәкилләренең, аларның вәкилләренең, Россия Федерациясе Президенты каршындагы Эшкуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилнен яисә аның жәмәгать вәкилләренең Татарстан Республикасында эшмәкәрләр хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкиленең булына карышылык курсәтмәскә;

6) контроль чараптар уздырганда шунда булган затларга, аларның вәкилләренең, муниципаль контроль предметына караган мәгълүматны һәм документларны, шул исәптән, әгәр мондый килештерү 248-ФЗ номерлы Федераль законда каралган булса, контроль чараны үткәрүне прокуратура органныры тарафыннан килештерү турында белешмәләр бирергә;

7) контрольдә тотылучы затларны, аларның вәкилләрен контролю чаралар һәм контролю чара предметына караган контролю гамәлләр нәтижәләре белән таныштырырга;

8) контрольдә тотылуучы затларны, аларның вәкилләрен ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында алынган һәм контроль чара предметына караган мәгълүмат һәм (яисә) документлар белән таныштырырга;

9) ачыкланган хокук бозулар фактлары буенча күрелә торган чарапарны билгеләгәндә күрсәтелгән хокук бозулар авырлығының, закон белән саклана торган кыйыммәтләр өчен аларның потенциаль куркынычының туры килүен исәпкә алырга, шулай ук контрольдә тотыла торган затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен нигезез чикләмәскә, аларның мәлкәтенә хокуксыз зыян (зарар) китермәскә;

10) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә үз гамәлләренең нигезле булуын исбат итәргә;

11) контроль чарапар уздыру һәм контроль гамәлләр кылу Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларны үтәргә;

12) контрольдә тотыла торган затлардан Россия Федерациясе законнарында каралмаган йә дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары карамагында булган документларны һәм башка белешмәләрне таләп итмәскә.

1.7.2. Контроль чарапарны үз вәкаләтләре чикләрендә һәм уздырыла торган контроль гамәлләр күләмендә уздырганда, инспектор түбәндәгеләргә хокуклы:

1) федераль законнарда башкасы каралмаган булса, хезмәт таныктыгын күрсәткәч һәм контроль орган карапы белән билгеләнгән вәкаләтләр нигезендә житештерү объектларына керергә (карапга);

2) мәжбүри таләпләрне үтәүгә кагылышлы барлық документлар белән, шул исәптән билгеләнгән тәртиптә дәүләт, хезмәт, коммерция яисә закон белән саклана торган башка серне үз эченә алган документлар белән танышырга;

3) контрольдә тотыла торган затлардан, шул исәптән контроль оешмалары житәкчеләреннән һәм башка хезмәткәрләреннән, контроль чарапар уздырганда ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозу фактлары буенча язма аңлатмалар бирүне, шулай ук күчермә ясау, фото- һәм видеога төшерү өчен документлар тапшыруны таләп итәргә;

4) контрольдә тотылуучы затларның мәгълүмат системалары белән предметка һәм контроль чара күләменә караган өлешендә техник документация, белешмәләрнең электрон базасы, танышырга;

5) контрольдә тотылуучы зат тарафыннан контроль чарапар үткәргәндә соралган документларны һәм материалларны тапшырмау яки вакытында тапшырмау, вазыйфаи затларны һәм (яки) контролльдә тотучы зат хезмәткәрләрен сораштыру үткәрү, бинага керү мөмкинлеген чикләү, контроль чараны гамәлгә ашыру буенча башка чарапарга комачаулау фактлары буенча актлар төзөргә;

6) контрольдә тотылуучы затларга куркынычсызлыгын тәэммин итү һәм аларны мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәту буенча тәкъдимнәр бирергә, контролльдә тотылуучы затлар тарафыннан ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турсында һәм бозылган хәлне торгызу турсында караплар кабул итәргә;

7) «Полиция турсында» 2011 елның 7 февралендәге 3-ФЗ номерлы Федеरаль закон нигезендә инспекторга каршы тору яисә куркыныч янаган очракларда полиция органнарына ярдәм сорап мөрәжәгать итәргә;

8) _____.

1.8. Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга бәйле мәнәсәбәтләргә карата 248-ФЗ номерлы Федеरаль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.9. Контроль органның вазыйфаи затлары һәм башка вәкаләтле затлар тарафыннан башкарылган гамәлләр һәм кабул ителә торган караплар турсында контролльлек (кузәтчелек) чарапарының бердәм реестрында күрсәтелгән гамәлләр һәм караплар турсында белешмәләрне урнаштыру юлы белән контролльдә тотылуучы затларга хәбәр итү гамәлгә ашырыла, шулай ук аларны дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәту һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләрне электрон формада үтәү өчен файдаланыла торган мәгълүмати системаларның мәгълүмати-технологик хезмәттәшлеген тәэммин итә торган

инфраструктура аша контролъдә тотылучы затларга житкеру, шул исәптән «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы (функцияләр)» федераль дәүләт мәгълүмат системасы аша (алга таба – дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы) һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталы аша да.

2. Зыян (зарар) килү куркынычы категориясе

2.1. Муниципаль контроль профилактик чараптар һәм контроль чараптар сайлауны билгеләүче зыян (зарар) килү куркынычы белән идарә итү, аларны карап тоту (шул исәптән тикшерелә торган мәжбүри таләпләр күләме), интенсивлық һәм нәтижәләр ясау рисклары белән идарә итү нигезендә гамәлгә ашырыла, шул ук вакытта контроль орган даими нигездә зыян (зарар) килү куркынычын бәяләү һәм идарә итү өчен кулланыла торган белешмәләрне мониторинглау (жыю, эшкәртү, анализлау һәм исәпкә алу) үткәрелә.

2.2. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда зыян (зарар) килү куркынычы белән идарә итү максатларында контроль объектлары зыян (зарар) килү куркынычының түбәндәге категорияләренең берсенә кертелергә мөмкин (алга таба - куркынычлылык категориясе):

- югары куркынычлылык;
- урта куркынычлылык;
- уртача куркынычлылык;
- түбән куркынычлылык.

2.3. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру қысаларында контроль объектларын куркынычлылык категориясенә керту критерийлары өлеге Нигезләмәнең 2 нче кушымтасында билгеләнә.

2.4. Контроль объектын куркынычлылыкның бер категориясенә керту аның характеристикаларын расланган куркынычлылык критерийлары белән чагыштыру нигезендә контроль орган тарафыннан гамәлгә ашырыла, шул ук вакытта мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторы-контроль объекты параметрларыннан туры килү яки кире кагу, алар үзләре мәжбүри таләпләрне бозмый, ләkin ихтимал югары дәрәҗәдә мондый бозулар һәм закон тарафыннан саклана торган қыйммәтләргә зыян (зарар) килү куркынычы булуын раслый.

2.5. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру қысаларында тикшерелә торган мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеге Совет карапы белән раслана.

2.6. Контроль объекты билгеле бер куркынычлылык категориясенә кертелмәгән очракта, ул түбән куркынычлылык категориясенә кертелгән дип санала.

2.7. Контроль органы объектның куркынычлылыкның башка категориясе критерийларына туры килүе турында яисә куркынычлылык критерийлары үзгәрү турында белешмәләр кергән көннән соң биш эш көне эчендә контроль объектының куркынычлылык категориясен үзгәрту турында карап кабул итә.

3. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда үткәрелә торган профилактик чараптар төрләре

Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда, Контроль органы түбәндәге профилактик чараптар төрләрен үткәрә:

- 1) мәгълүмат житкерү;
- 2) хокук куллану практикасын гомумиләштерү;
- 3) кисәтү игълан итү;
- 4) консультация биры;
- 5) профилактик визит.

3.1. Мәжбүри таләплөрне үтәу мәсьәләләре буенча контрольдә тотылучы һәм башка кызықсынучы затларга мәгълүмат житкерү

3.1.1. Контроль орган «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә Яңасала авыл жирлеге Советының рәсми сайтында (<http://arsk.tatarstan.ru>) массакуләм мәгълүмат чараларында, контрольдә тотыла торган затларның шәхси кабинетлары аша һәм тубәндәге белешмәләрнең башка рәвешләрендә урнаштыру юлы белән контрольдә торучы һәм кызықсынучы башка затларга мәгълүмат бирә:

1) муниципаль контрольне гамәлгә ашыруны җайга сала торган норматив хокукий актлар текстлары;

2) муниципаль контрольне гамәлгә ашыруны җайга сала торган норматив хокукий актларга кертелгән үзгәрешләр турында, аларның үз көченә көрү сроклары һәм тәртибе турында белешмәләр;

3) структур берәмлекләрне курсәтеп, норматив хокукий актлар исемлеге мәжбүри таләпләре булган, аларны бәяләү контроль предметы булып торган әлеге актлар, шулай ук мәжбүри таләпләре бозганды кулланыла торган җаваплылык чаралары турындагы мәгълүматны гамәлдәге редакциядәге текстлар белән;

4) аларны үз-үзен тикшерү өчен куллануны рөхсәт итә торган форматта расланган тикшерү көгазыләре;

5) мәжбүри таләпләрне үтәу буенча житәкчелек;

6) мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеге, контроль объектларын куркынычлылык категориясенә кертү тәртибе;

7) куркынычлылык категориясен курсәтеп, контроль чараларның еллык планын формалаштыру қысаларында исәпкә алына торган контроль объектлары исемлеге;

8) Контроль органы тарафыннан (мондый чаралар уздырганда) планлы контроль чараларны үткәру өчен зыян китерү куркынычын профилактикалау программыны һәм планын;

9) Контроль орган тарафыннан контрольдә тотыла торган заттан соратып алышырга мөмкин булган белешмәләрнең тулы исемлеге;

10) мәжбүри таләпләрне үтәу мәсьәләләре буенча консультацияләр алу ысууллары турында белешмәләр;

11) контрольдә тотылучы затларның намуслылыгын стимуллаштыру чараларын куллану турында белешмәләр;

12) Контроль органы қарапларына, аның вазифаи затларының гамәлләренә (гамәл қылмавына) судка кадәр шикаять бирү тәртибе турында белешмәләр;

13) Контроль органының хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижәләре булган докладлар;

14) муниципаль контроль турында докладлар;

15) үз-үзенең ысууллары һәм процедурасы (булганда) турында мәгълүмат, шул исәптән мәжбүри таләпләрне үтәу декларациясен әзерләү һәм үз-үзене тикшерүне үткәру буенча методик тәкъдимнәр һәм контрольдә тотыла торган затлар тарафыннан тапшырылган мәжбүри таләпләрне үтәу декларацияләре турында мәгълүмат;

16) Россия Федерациясенең норматив хокукий актларында, Россия Федерациясе субъектларының норматив хокукий актларында, муниципаль хокукий актларда һәм (яисә) зыян китерү куркынычын профилактикалау программаларында каралган башка белешмәләр.

3.1.2. Контроль орган курсәтелгән белешмәләрне актуаль хәлдә сакларга тиеш.

3.2. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү

3.2.1. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү Контроль органы тарафыннан елга 1 тапкыр уздырыла һәм түбәндәге бурычларны хәл итүгә юнәлдерелә:

1) Контроль органы һәм аның вазифаи затлары тарафыннан мәжбүри таләпләрне, муниципаль контроль турында Россия Федерациясе законнарын куллануга бертерле алымнары тәэмин итү;

2) күрсәтелгән хокук бозулар барлыкка килүгә китерә торган мәжбүри таләпләрне, сәбәпләрне, факторларны һәм шартларны типик бозуларны ачыклау;

3) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килү очракларын анализлау, зыян (зарар) килү куркынычы чыганакларын һәм факторларын ачыклау;

4) мәжбүри таләпләрне актуальләштерү турында тәкъдимнәр әзерләү;

5) дәүләт контроле (күзәтчелек), муниципаль контроль турында Россия Федерациясе законнарына үзгәрешләр керту хакында тәкъдимнәр әзерләү.

3.2.2. Яңасала авыл жирлеге Советының төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контролне гамәлгә ашыруның хокуктан файдалану практикасын гомумиләштерү үткәрелгән контроль чарапар һәм аларның нәтижәләре турынdagы белешмәләрне жыю һәм анализлау юлы белән тикшереп тору органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3.2.3. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижәләре буенча, Контроль орган хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижәләрен үз эченә алган доклад әзерли.

3.2.4. Хокук куллану практикасы турынdagы доклад белән карар раслана һәм хисап елыннан соң килүче елның 1 мартаеннан да соңга калмыича «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә Яңасала авыл жирлеге Советының рәсми сайтында Арча муниципаль районның рәсми сайтында (<http://arsk.tatarstan.ru>) урнаштырыла.

3.3. Мәжбүри таләпләрне бозу ярамау турында кисәту

3.3.1. Контроль орган мәжбүри таләпләрне бозуның әзерләнә торган очраклары яисә мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре турында белешмәләр булса һәм (яисә) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килгендә яки закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килү куркынычы туганда, мәжбүри таләпләрне бозу ярамау турында кисәту (алга таба - кисәту) игълан итә һәм мәжбүри таләпләрне үтәүне тәэмин итү чарапарын күрергә тәкъдим итә.

3.3.2. Кисәту Россия Икътисади үсеш министрлыгының «Контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типлаштырылган формалары турында» 2021 елның 31 мартаиндагы 151 номерлы боерыгы белән расланган рәвештә рәсмиләштерелә.

3.3.3. Контрольдә тотылучы зат кисәту алынган көннән алып ун эш көне эчендә Контроль органына кисәтүгә карата ризасызылыш белдерергә хокуклы.

3.3.4. Түбәндәге шартлар булырга тиеш:

1) ризасызылыш җибәрелә торган Контроль органы исеме;

2) юридик затның исеме, шәхси эшкуар яисә гражданның исеме, фамилиясе, атасының исеме (булганда), шулай ук элемтә өчен телефон номеры (номерлары), электрон почта адресы (адреслары) һәм контрольдә тотылучы затка җавап җибәрелергә тиешле почта адресы;

3) кисәту датасы һәм номеры;

4) контрольдә тотылучы затка игълан ителгән кисәтүләрдәге нигезләнмәгән дәлилләр;

5) контрольдә тотылучы затның кисәтүне алу датасы;

6) шәхси имза һәм дата;

7) салым түләүченең идентификация номеры - юридик зат, шәхси эшкуар;

8) паспорт яисә шәхесне танықлаучы башка документ сериясе һәм номеры, яшәү урыны адресы (гражданнар өчен).

3.3.5. Контроль органга мәрәжәгатьләр контрольдә тотылучы зат тарафыннан көгазьдә почта аша яисә 248-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очракларда, электрон имза белән имзаланган электрон документ рәвешендә, контроль органның электрон почтасы адресына яисә кисәтүдә күрсәтелгән башка ысууллар белән жибәрелә.

3.3.6. Кирәк булганда, контрольдә тотылучы зат ризасызылышыка тиешле документларны яисә аларның таныкланган күчермәләрен беркетеп тапшыра.

3.3.6. Контроль органы кисәтүгә карата ризасызылышыны аны алган көннән алып 5 эш көне эчендә карый.

3.3.7. Контроль органы ризасызылышыны карагу нәтижәләре буенча түбәндәге каарларның берсен кабул итә:

- 1) кисәтүне юкка чыгару рәвешендә ризасызылышыны канәгатьләндерә;
- 2) баш тартуның сәбәпләрен күрсәтеп, ризасызылышыны канәгатьләндерүдән баш тарта.

3.3.8. Контроль орган кисәтүгә каршы килгән көннән соң биш эш көненнән дә соңга калмыйча каршы килүнә карау нәтижәләре турында контрольдә тотылучы затка хәбәр итә.

3.3.9. Ризасызылышыны шул ук нигезләрдә кабат жибәрү рәхсәт ителми.

3.3.10. Контроль орган мәҗбүри таләпләрне бозуның ярамаганлығы турында игълан ителгән кисәтүләрне исәпкә ала һәм башка профилактик чаралар һәм контроль чаралар уздыру өчен тиешле күрсәткечләрдән файдалана.

3.4. Консультация бирү

3.4.1. Контрольдә тотылучы затларга һәм аларның вәкилләренә консультация бирү муниципаль контрольне оештыруга һәм гамәлтә ашыруға бәйле мәсьәләләр буенча гамәлгә ашырыла:

- 1) контроль чаралар уздыру тәртибе;
- 2) контроль чаралар уздыру ешлыгы;
- 3) контроль чаралар нәтижәләре буенча каарлар кабул иту тәртибе;
- 4) контроль орган каарларына шикаять белдерү тәртибе.

3.4.2. Инспекторлар контрольдә тотылучы затларга һәм аларның вәкилләренә консультацияләрне түбәндәгечә бирә:

1) телефон аша, видео-конференц-элемтә аша, шәхси кабул итүдә яисә профилактик чара, контроль чара үткәрү барышында телдән аңлатмалар рәвешендә;

2) контрольдә тотылучы затларның һәм аларның вәкилләренең бертиллы мәрәжәгатьләре (10нан артык бер типтагы мәрәжәгатьләр) буенча Контроль органының вәкаләтле вазифаи заты тарафыннан имзаланган язмача аңлатма бирүненә рәсми сайтында урнаштыру юлы белән.

3.4.3. инспекторлар тарафыннан һәр мәрәжәгать итүчене шәхси кабул иту 10 минуттан артык була алмый.

Телефоннан сөйләшү вакыты 10 минуттан артмаска тиеш.

3.4.4. Контроль органы контрольдә тотылучы затларга һәм аларның вәкилләренә телдән консультация бирү мәсьәләләре буенча язма рәвештә мәгълүмат бирми.

3.4.5. Контроль органының вазифаи заты язма рәвештә консультация бирүнә түбәндәгә очракларда гамәлгә ашыра:

а) контрольдә тотылучы зат консультация алу мәсьәләләре буенча язма жавап бирү турында язма гариза биргәндә;

- б) консультация бирү вакытында куелган сорауларга жавап бирү мөмкин булмаса;
- в) куелган сорауларга жавап мәгълүматны өстемә соратып алуны таләп иткәндә.

3.4.6. Контрольдә тотылучы зат «Россия Федерациясе гражданнырының мөрәжәгатьләрен карау тәртибе турында» 2006 елның 2 маенданы 59-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән срокларда язма жавап бирү турында гарызнамә жибәрергә хокуклы.

3.4.7. Контроль орган үткәрелгән консультацияләрне исәпкә ала.

3.5. Профилактик визит

3.5.1. Профилактик визит контрольдә тотылучы зат эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны буенча профилактик әңгәмә формасында инспектор тарафыннан яки видео-конференция-элемтә куллану юлы белән уздырыла.

Профилактик визит барышында контрольдә тотылучы зат үз эшчәнлегенә яки үз карамагындағы контроль объектларына карата куела торган мәжбүри таләпләр, аларның куркынычлылық критерийләрни туры килүе, нигезләр һәм куркынычлылық категориясен киметүнең тәкъдим ителә торган ысуллары турында, шулай ук контроль объектына карата, аларны нинди куркынычлылық категориясенә кертүдән чыгып, контроль чараларының төрләре, эчтәлеге һәм интенсивлыгы турында мәгълүмат бирә.

3.5.2. Профилактик визит үткәргендә контроль объектларының закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килүүгө турыдан-туры куркыныч туу яки мондый зыян (зарар) килү ачыкланса, Контроль органының вазифаи заты үткәрелгән профилактик визит турында хисап рәвешендә контроль чаралар үткәрү турында карар кабул итү өчен бу хакта кичекмәстән Контроль органы житәкчесенә хәбәр итә.

3.5.3. Мәжбүри профилактик визит мондый эшчәнлек башланган вакыттан алып бер ел эчендә төзекләндерү өлкәсендәге законнарның мәжбүри таләпләрен үтәүгө бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыруга керешүче контрольдә тотучы затларга карата уздырыла.

Контроль органы контрольдә тотылучы затка мәжбүри профилактик визит үткәрү турында аны үткәрү датасына кадәр биш эш көненнән дә соңга калмыйча хәбәр итә.

3.5.4. Мәжбүри профилактик визитны уздыру турында хәбәрнамә язма рәвештә яисә электрон документ рәвешендә төзелә һәм түбәндәгө белешмәләрне үз эченә ала:

- 1) хәбәрнамә төзү датасы, вакыты һәм урыны;
- 2) контроль орган исеме;
- 3) контрольдә тотылучы затның тулы исеме;
- 4) вәкаләтле вазыйфаи затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта);
- 5) мәжбүри профилактик визит датасы, вакыты һәм урыны;
- 6) вәкаләтле вазыйфаи зат имzasы.

3.5.5. Мәжбүри профилактик визитны уздыру турында хәбәрнамә контроль астындағы зат адресына язма рәвештә яисә электрон документ рәвешендә жибәрелә.

Контрольдә тотылучы зат, мәжбүри профилактик визит үткәрудән баш тартырга хокуклы, бу хакта аны уздыру датасына кадәр өч эш көненнән дә соңга калмыйча, мәжбүри профилактик визит уздыру турында хәбәрнамә юллаган Контроль органына хәбәр итәргә хокуклы.

Мәжбүри профилактик визитны уздыру срокы контроль орган тарафыннан мәстәкүйль билгеләнә һәм бер эш көненнән артмаска тиеш.

3.5.6. Профилактик визит нәтижәләре буенча инспектор профилактик визит уздыру турында акт төзи, аның формасы контроль орган тарафыннан раслана.

3.5.7. Контроль орган үткәрелгән профилактик визитларны исәпкә ала.

4.Муниципаль контроль кысаларында үткәрелә торган контроль чаралар

4.1. Контроль чаралар. Гомуми сораулар

4.1.1. Муниципаль контроль түбәндәге планлаштырылган һәм планнан тыш контроль чараларны үткәруне оештыру юлы белән контроль орган тарафыннан гамәлгә ашырыла:

инспекция визиты, рейд тикшерүе, документлар буенча тикшерү, күчмә тикшерү - контрольдә тотылучы затлар белән хезмәттәшлек иткәндә;

мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтүне, күчмә тикшерүне - контрольдә тотылучы затлар белән хезмәттәшлексез, шулай ук профилактик чаралар үткәру кысаларында.

4.1.2. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда контрольдә тотылучы затлар белән үзара хезмәттәшлек түбәндәгеләрдән тора:

инспектор һәм аның вәкиле арасында очрашулар, телефон аша һәм башка сөйләшүләр (турыдан-туры хезмәттәшлек);

документлар, башка материаллар сорату;

инспекторның контрольдә тотылучы зат эшчәнлеген гамәлгә ашыру урынында булуы (гомуми файдаланудагы житештерү объектларында инспектор булу очракларыннан тыш).

4.1.3. Контроль чаралар, контрольдә тотылучы зат белән хезмәттәшлек иткәндә, түбәндәгесе нигезләрдә гамәлгә ашырыла:

1) Контроль органында закон тарафыннан саклана торган кыйиммәтләргә зыян (зара) килү яисә зыян (зара) килү куркынычы туу турында белешмәләр булу яисә объектның мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары тарафыннан расланган параметрларга туры килү-килмәү яисә мондый параметрлардан тайпилүү ачыклану;

2) контроль чаралар уздыру планына кертелгән контроль чараларны уздыру сроклары якынлашу;

3) Россия Федерациясе Президенты йөкләмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең конкрет контрольдә тотылучы затларга карата контроль чаралар уздыру турындагы йөкләмәсе;

4) законнар үтәлешенә күзәтчелек итү, кеше һәм гражданның хокукларын һәм ирекләрен прокуратура органнарына көргөн материаллар һәм мөрәҗәгатьләр буенча үтәү кысаларында контроль чара уздыру турында прокурор таләбе;

Контроль чаралар, шул исәптән 248-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очракларда да, контроль органынң эш планнарындагы биремнәрне дә кертеп, тикшереп тору органының вәкаләтле вазыйфаи затлары заданиеләре нигезендә инспекторлар тарафыннан башкарыла.

4.1.4. Планлы һәм планнан тыш контроль чаралары, контрольдә тотылучы затлар белән үзара хезмәттәшлексез үткәрелә торган чаралардан тыш, инспектор һәм тикшерү чарасын үткәругә жәлеп итеп торган затлар тарафыннан түбәндәге контроль чаралар башкару юлы белән үткәрелә:²

карау;

сораштыру;

язма аңлатмалар алу;

документлар соратып алу;

экспертиза.

4.1.5. Контрольдә тотылучы зат белән хезмәттәшлекне күздә тоткан контроль чараны үткәру өчен, шулай ук документар тикшерү белән үзара 248-ФЗ номерлы Федераль законның 64 статьясындагы 1 өлешендә каралган белешмәләр курсәтелгән Контроль органын вәкаләтле заты тарафыннан имзаланган карары кабул итеп.

Мәжбүри таләплөрнең үтәлешиен күзәтүне үткөрүгө, күчмә тикшерүгө карата әлеге Нигезләмә пунктының беренче абзацында каралган контроль чараны уздыру турында карап кабул итү таләп ителми.

4.1.6. Контроль чаралар контроль чараны уздыру түрүнде Контроль органы караарында курсәтелгән инспекторлар тарафыннан үткәрелә.

Кирек булганда, Контроль органы тикшеру чараларын үткөрүгө экспертиларны, билгеләнгөн тәртиптө аттестацияләнгөн эксперт оешмаларын һәм контроль чаралар үткөрүгө жәлеп ителә торган экспертилар, эксперт оешмалары реестрына кертелгөн экспертиларны жәлеп итә.

4.1.7. Контрольдә тотылучы зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тоткан контроль чараны уздыру тәмамлангач, инспектор Россия Икътисадый үсеш министрлыгының «Контроль (кузәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типик формалары турында» 2021 елның 31 мартандагы 151 номерлы боерыгы белән расланган форма буенча контроль чара акты (алга таба шулай ук - акт) төзи.

Мондый чараны уздыру нәтижәләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланган очракта, актта нәкъ менә нинди норматив хокукий акт һәм аның структур берәмлеге нигезендә билгеләнгәнмәжбүри таләп бозылғанлыгы курсәтелә.

Ачыкланган хокук бозу бетерелгэн очракта, контрольдә тотылуучы зат белән үзара хәzmәttәшлекне күздә токтап контролль чараны уздыру тәмамланганчыга кадәр, актта аны бетерү факты курсәтелә.

4.1.8. Мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилләре булган документлар, башка материаллар актка теркәлә.

Контроль чараны үткөргендә тутырылган тикшеру көгазьләре актка беркетелергә тиеш.

4.1.9. Актны рәсмиләштерүнөң Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән башка тәртибе ачыкланмаган очракта, акт мондый чараны уздыру тәмамланган көнне контроль чараны уздыру урыны буенча рәсмиләштерелә.

4.1.10. Дәүләт, коммерция, хезмәт серен, башка серне тәшкил итүче мәгълүматның өз эченә алған контроль чара нәтижәләре Россия Федерациясе законнарында каралған таләпләрне үтәп рәсмиләштерелә.

4.1.11. Контроль чара актында бәян ителгөн фактлар һәм нәтижәләр белән килемешмәгән очракта, контрольдә тотылучы зат әлеге Нигезләмәнен 5 бүлегендә каралган тәртиптә шикаять җибәрергә хокуклы.

4.2. Контроль чаralар планы

4.2.1. Планлы контроль чараптар Контроль органы тәзи торған һәм прокуратура органнары белән килештерелергә тиешле чираттагы календарь елга планлы контроль чараптарын уздыру планы (алга таба - еллык чараптар планы) нигезендә уздырыла.

4.2.2. Билгеле бер куркынычлылық категорияләренә көртегендегі контроль объектларына карата планлы контроль чарагаларын уздыру вакыты зыян (зара) килу куркынычларына туры китерап билгеләнә.

4.2.3. Контроль орган түбәндәгे планлы контроль чаралар төрлөрен үткәрергө мөмкин:

инспекция визиты;

рейд тикшеруе;

документар тикшеру;

күчмә тикшеру.

Югары куркынычлылық категориясенә караган объектларга карата түбәндәгеләр уздырыла:

Урта куркынычлылық категориясенә караган объектларга карата түбәндәгеләр уздырыла:

Уртача куркынычлылык категориясенә караган объектларга карата түбәндәгеләр уздырыла:

4.2.4. Контроль объектларына карата житди куркынычлылык категориясенә кертелгән планлы контроль чарапарын уздыру вакыты - 3 елга бер тапкыр.

Урта һәм уртача куркынычлылык категориясенә кертелгән контроль объектларына карата планлы контроль чарапарын уздыру вакыты - 4 елга бер тапкыр.

Түбән куркынычлылык категориясенә кертелгән контроль объектына карата план буенча чарапар үткәрелми.

4.3. Планнан тыш контроль чарапар

4.3.1. Планнан тыш контроль чарапар документлар һәм күчмә тикшерүләр, инспекция визиты, рейдлар тикшерүе, мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү, күчмә тикшерү рәвешендә уздырыла. 12.

4.3.2. Планнан тыш контроль чараны үткәру турындагы карар мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторларын исәпкә алып кабул ителә.

4.3.3. Планнан тыш контроль чарапар, үзара хезмәттәшлексез планнан тыш контроль чарапарыннан тыш, әлеге Нигезләмәнең 4.1.3 пунктының 1, 3, 4 бүлекләрендә каралган нигезләрдә уздырыла.

4.3.4. Планнан тыш контроль чара прокуратура органнары белән килештерелгәннән соң гына үткәрелегә мөмкин булган очракта, курсәтелгән чара мондый килештерүдән соң уздырыла.

4.4. Документлар буенча тикшерү

4.4.1. Документлар буенча тикшерү дигәндә контроль орган урнашкан урын буенча уздырыла торган контроль чара аңлашыла, аның предметы булып аларның оештыру-хокукый формасын, хокукларын һәм бурычларын билгели торган контролльдә тотучы затлар документларындағы, шулай ук аларның эшчәнлеген гамәлгә ашырганда кулланыла торган һәм контролль органның мәжбүри таләпләрен һәм карапларын үтәүгә бәйле документлардагы белешмәләр тора.

4.4.2. Контроль орган карамагындағы документлардагы белешмәләрнең дөреслеге нигезле шик тудырсаяки әлеге белешмәләр контролльдә торучы зат тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләргә мөмкинлек бирмәсә, Контроль орган контролльдә тотылучы зат адресына документлар буенча тикшерү барышында карау өчен кирәклө башка документларны тапшыру таләбен җиберә.

Әлеге таләпне алган көннән алып ун эш көне эчендә контролльдә тотыла торган зат контролль органга курсәтелгән документларны таләп итеп җиберергә тиеш.

4.4.3. Документлар буенча тикшерү үткәру срокы ун эш көненнән артмаска тиеш.

Курсәтелгән срокта түбәндәге вакыттан чор кертелми:

1) контроль орган тарафыннан контролльдә тотыла торган затка таләпләр документлар тикшерү барышында курсәтелгән документларны контролль органга тапшырганчы карау өчен кирәклө документларны тапшыру;

2) контролльдә тотылучы затка контроль органы мәгълүмат җибергән мизгелдән түбәндәге вакыт эчендә:

контрольдә тотылучы зат тапшырган документларда хаталарны һәм (яисә) каршылыкларны ачыклау турында;

тапшырылган документлардагы белешмәләрнең, контроль органдағы документлардагы һәм (яисә) муниципаль контролльне гамәлгә ашырганда алынган

документлардагы белешмәләрнен туры килмәвө турында һәм таләпләр күрсәтелгән аңлатмаларны Контроль органга тапшыру вакытына кадәр язма рәвештә язарга тиеш.

4.4.4. Документлар буенча тикшерү барышында кылыша торган контроль гамәлләр исемлеге:

- 1) документлар соратып алу;
- 2) язма аңлатмалар алу;
- 3) экспертиза.

4.4.5. Контроль чараны үткәрү барышында инспектор контрольдә тотылучы затка документларның һәм (яисә) аларның күчермәләренен, шул исәптән фотога төшерү, аудио- һәм видеога яздыру материалларының, мәгълүмат базаларының, мәгълүматлар банкларының, шулай ук мәгълүмат йөртүчеләрнен үтәлүен бәяләүне уздыру өчен әһәмияткә ия булган һәм кирәkle таләпләрне тапшыру (яисә) таләбен күрсәтергә (жибәрергә) хокуклы.

Контрольдә тотылучы зат документларны тапшыру турындагы таләптә күрсәтелгән сректа теркәлә торган документларны Контроль органына жибәрә яки үтенечнамә белән кичекмәстән язма рәвештә тикшерелә торган зат тиешле документларны тапшыру мөмкин булмаган сәбәпләрне һәм срокны күрсәтеп, документларны тапшыруның мөмкин булмавы турында инспекторга хәбәр итә.

Фотосурәт материалларыннан, аудио- һәм видеоязмалардан, мәгълүмат базаларыннан, мәгълүматлар банкларыннан, шулай ук мәгълүмат йөртүчеләргә документлар тикшерүен үткәрү вакытына контроль чараларны башкару өчен кирәkle мәгълүматны карау һәм эзләү хокуклары булган логин һәм пароль рәвешендә бирелә.

4.4.6. Язма аңлатмалар инспектор тарафыннан контрольдә тотылучы заттан яки аның вәкиленнән, шаһитләрдән соралырга мөмкин.

Күрсәтелгән затлар инспекторга тикшерү тәмамланганчы 5 эш көненнән дә соңга калмычча ирекле формада язма аңлатмалар бирә.

Язма аңлатмалар ирекле формада язма документ тәзү юлы белән рәсмиләштерелә.

Инспектор вазыйфаи затлар яки оешма хезмәткәрләре, контрольдә тотылучы граждан, аларның вәкилләре, шаһитләре сүзләреннән язма аңлатмалар төзегә хокуклы. Бу очракта, күрсәтелгән затлар аңлатмалар белән танышалар, кирәк булганды текстны тулыландыралар, инспекторның аларның сүзләреннән дөрес язып алуы турында тамга ясыйлар һәм, аны тәзү датасын һәм урынын күрсәтеп, документка кул куялар.

4.4.7. Экспертиза контроль орган йөкләмәсе буенча эксперт яки эксперт оешмасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Экспертиза контрольдә тотылучы затның (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерымланган структур бүлекчәләре) урнашкан (эшчәнлек алыш барган) урыны буенча да, шулай ук эксперт яисә эксперт оешмасы эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны буенча да гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Экспертизаны гамәлгә ашыру вакыты экспертиза төренә бәйле һәм һәр конкрет очракта Контроль органы һәм эксперт оешмасы арасындағы килешү буенча индивидуаль рәвештә билгеләнә.

Экспертиза нәтижәләре контроль орган раслаган форма буенча эксперт бәяләмәсе белән рәсмиләштерелә.

4.4.8. Актны рәсмиләштерү документлар тикшерүен үткәрү тәмамланган көнне Контроль орган урнашкан урын буенча башкарыла.

4.4.9. Акт 248-ФЗ номерлы Федераль законның 21 статьясында каралган тәртиптә документтар тикшерү тәмамланганнан соң биш эш көненнән дә соңга калмычча контроль органы тарафыннан тикшерелә торган затка жибәрелә.

4.4.10. Планнан тыш документтар тикшерү прокуратура органнары белән килештермичә уздырыла.

4.5. Күчмә тикшерү

4.5.1. Күчмә тикшерү контролъдә тотылучы затның (аның филиалларының, вәкиллекләренең, аерымланган структур бүлекчәләренең) урнашкан (эшчәнлеген гамәлгә ашыру) урыны буенча уздырыла.

Күчмә тикшерү дистанцион багланышлар чарапарын кулланып, шул исәптән аудио-яки видеоэлемтә аша үткәрелергә мөмкин.

4.5.2. Күчмә тикшерү түбәндәгеләр мөмкин булмаган очракта уздырыла:

1) контроль орган карамагындағы яисә ул соратып ала торган документларда һәм контролъдә тотылучы затның аңлатмаларында булган белешмәләрнең тулылығын һәм дөреслеген тикшерергә;

2) контролъдә тотылучы затның һәм (яисә) аның карамагындағы һәм (яисә) файдаланыла торган контроль объектларының әлеге Нигезләмәнен 4.5.1 пунктында күрсәтелгән урынга чыкмыйча һәм контроль гамәлләрнең башка тәре кысаларында каралган кирәклे контроль гамәлләрне башкару буенча мәжбүри таләпләргә туры килүен бәяләргә.

4.5.3. Планнан тыш күчмә тикшерү бары тик прокуратура органнары белән килештереп кенә үткәрелә ала.

4.5.4. Контроль органы күчмә тикшерү үткәрү турында контролъдә тотылучы затка күчмә тикшерүне үткәрү турында карап күчермәсөн жибәрү юлы белән ул башланганчы егерме дүрт сәгатьтән дә соңга калмыйча хәбәр итә.

4.5.5. Күчмә тикшерү уздырганда инспектор контролъдә тотылучы затка (аның вәкиленә) хезмәт таныктыгын, урынга барып тикшерү үткәрү турында карап күчермәсөн күрсәтә, шулай ук контроль чарапарының бердәм реестрында исәпкә алу номерын хәбәр итә.

4.5.6. Күчмә тикшерүне үткәрү срокы ун эш көненнән артмый.

Күчмә тикшерү барышында кече эшкуарлыкның бер субъектына карата үзара хезмәттәшлекнең гомуми срокы кече предприятие өчен илле сәгатьтән һәм микропредприятие өчен унбиш сәгатьтән артык була алмый.

4.5.7. Күчмә тикшерү барышында контроль гамәлләр исемлеге:

- 1) карау;
- 2) сораштыру;
- 3) документлар соратып алу;
- 4) язма аңлатмалар алу;
- 5) экспертиза.

4.5.8. Карап контролъдә тотылучы зат һәм (яисә) аның вәкиле катнашында инспектор тарафыннан видеоязманы мәжбүри кулланып гамәлгә ашырыла.

Тикшерү нәтиҗәләре буенча тикшерү беркетмәсе төзелә.

4.5.9. Сораштыру дигәндә, контролъдә тотыла торган зат тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләүне уздыру өчен әһәмияткә ия булган телдән мәгълүматны, контролъдә тотыла торган заттан яисә аның вәкиленнән һәм шундый мәгълүмат булган башка затлардан алу буенча контроль эш аңлашыла.

Сораштыру нәтиҗәләре сораштыру беркетмәсендә теркәлә, ул үзе бәян иткән белешмәләрнең дөреслеген раслаучы сораштырылучы зат тарафыннан, шулай ук алынган белешмәләр контроль чара өчен әһәмияткә ия булган очракта, контроль чара актында күрсәтелә.

4.5.10. Тикшерү, сораштыру вакытында мәжбүри таләпләр бозылу ачыкланган очракта, инспектор, мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилләрен теркәп, фотосурәт, аудио-һәм видеоязма, дәлилләрне теркәүнең башка ысуулларын кулланырга хокуклы.

Фотога төшерү ярдәмендә мәжбүри таләпләрне бозуларның дәлилләрен теркәү мәжбүри таләпләрне бозуның ачыкланган һәрберсенең кименде ике сурәте белән уздырыла.

Фотога төшерү һәм видеога яздыру мәжбүри таләпләрене бозуларның дәлилләрен теркәү өчен дәүләт серен яклау турында Россия Федерациясе законнары таләпләрен исәпкә алыш гамәлгә ашырыла.

4.5.11. Тикшерелә торган документларны, язма аңлатмаларны контролльдә тотылучы зат тарафыннан тапшыру, экспертиза үткәрү өлеге Нигезләмәнең 4.4.5, 4.4.6 һәм 4.4.7 пунктларына туры китереп башкарыла.

4.5.12. Күчмә тикшерү тәмамланғаннан соң, инспектор күчмә тикшерү акты төзи.

Фотога төшерү, аудио- һәм видеога яздыру турында мәгълүмат тикшерү актында чагыла.

Күчмә тикшерү дистанцион багланышлар чарапарыннан, шул исәптән аудио- яки видеоэлемтә файдаланып үткәрелгән очракта, Нигезләмәнең икенче пункты абзацында билгеләнгән нигезләмә кулланылмый.

4.5.13. Күчмә тикшерүне үткәрү контролльдә тотылучы затның урнашкан (эшчәнлекне гамәлгә ашыру) урыны буенча булмавына бәйле рәвештә яки контролльдә тотылучы затның эшчәнлеге фактта булмавына яисә күчмә тикшерү үткәрү мөмкин булмауга яисә ул тәмамлану бәйле рәвештә мөмкин булмаган очракта, инспектор, сәбәпләрен курсатеп, күчмә тикшерү үткәрүнен мөмкин булмавы турында акт төзи һәм 248-ФЗ номерлы Федераль законда 21 статьяның 4 һәм 5 өлешләрендә каралган тәртиптә контроль чарапар уздыру мөмкинлеге булмавы турында контролльдә тотылучы затка хәбәр итә.

Бу очракта, инспектор күчмә тикшерүне үткәрүнен курсателгән чоры қысаларында күчмә тикшерү тәмамланғанчы теләсә кайсы вакытта контроль гамәлләр қылыша хокуклы.

4.5.14. Шәхси эшкуар, контролльдә тотылучы затлар булган гражданнар Контроль органына тубәндәге очракларда контроль чарапар уздырганда катнашу мөмкинлеге булмау турында мәгълүмат бирергә хокуклы:

1) вакытлыча хезмәткә сәләтsez булу;

2) суд, хокук саклау органнары, хәрби комиссариатларга чакырылу (хәбәрнамә, чакыру) буенча килү зарурлығы;

3) Россия Федерациясе Жинаять-процессуаль кодексы нигезендә контроль чарапар уздырганда катнашу мөмкинлеген юкка чыгара торган чикләү чарапары сайлану;

4) эш сәфәрендә булу.

Мәгълүмат көргәндә, контроль чарапар үткәрү Контроль органы тарафыннан шәхси эшкуар һәм гражданның өлеге мөрәҗәгатенә сәбәп булган хәлләрне бетерү өчен кирәклө вакытка күчерелә.

4.6. Инспекция визиты, рейд тикшерүе

4.6.1. Инспекция визиты контролльдә тотылучы затның (аның филиалларының, вәкиллекләренең, аерымланган структур бүлекчәләренең) яки контроль объектының урнашкан (эшчәнлеген гамәлгә ашыру) урыны буенча уздырыла.

Инспекция визиты контролльдә тотылучы затка һәм житештерү объекты милекчесенә алдан хәбәр итмичә уздырыла.

Контрольдә тотылучы затлар яки аларның вәкилләре инспекторның бинага, корылмаларга каршылыксыз керә алышын тәэммин итәргә тиеш.

Эшчәнлекне бер урында яки бер житештерү объектында (территориядә) гамәлгә ашырганда, инспекция визитын үткәрү срокы бер эш көненнән артып китә алмый.

4.6.2. инспекция визиты барышында контроль гамәлләр исемлеге:

а) карау;

б) сораштыру;

в) язма аңлатмалар алу;

г) контролльдә тотылучы затның (аның филиалларының, вәкиллекләренең,

аерымланган структур бүлекчәләренең) яисә контроль объектының булу (эшчәнлек алыш бару) урынында зарури таләпләр нигезендә булырга тиешле документларны соратып алу.

Инспекция визитын дистанцион багланышлар чараларын кулланып, шул исәптән аудио- яки видеоэлемтә аша уздыру рөхсәт ителә.

4.6.3. Планнан тыш инспекция визиты, 57 статьяның 1 өлешенәгә 3-5 пунктларына һәм 248-ФЗ номерлы Федераль законның 66 статьясындагы 12 өлешенә туры китереп, прокуратура органнары белән килештереп кенә үткәрелергә мөмкин.

4.6.4. Рейд тикшерүе тикшерү объектына ия булуны, файдалануны яисә идарә итүне гамәлгә ашыручы теләсә кайсы контрольдә тотылучы затларга карата үткәрелә.

Рейд тикшерүе чорында бер контрольдә тотылучы зат белән хезмәттәшлек иту срогы бер эш көненнән артып китә алмый.

4.6.5. Рейд тикшерүе барышында контроль гамәлләр исемлеге:

- а) карау;
- б) сораштыру;
- в) язма аңлатмалар алу;
- г) документларны теркәү;
- д) экспертиза.

4.6.6. Житештерү объектларына ия булган, файдаланучы яисә идарә итүче контрольдә тотылган затлар рейд караулары барышында инспекторларга рейд тикшерүен үткәрү турындагы каарда күрсәтелгән житештерү объектларына, шулай ук барлык биналарга (торак биналардан тыш) тоткарлыксыз кереп йөрүне тәэммин итәргә тиеш.

4.6.7. Рейд тикшерүе нәтижәсендә мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланган очракта, рейд тикшерүе үткәрелгән урында инспектор мәжбүри таләпләрне бозган һәр контрольдә тотыла торган затка карата контроль чара акты тәзи.

4.6.8. Рейд тикшерүе, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 57 статьясындагы 1 өлешенең 3-5 пунктларына һәм 66 статьясындагы 12 өлешенә туры китереп, прокуратура органнары белән килештереп кенә үткәрелергә мөмкин.

4.6.9. Әлеге Нигезләмәненең 4.6.2, 4.6.5 пунктларында каралган контроль гамәлләрне әлеге Нигезләмәненең 4.4.5, 4.4.6, 4.4.7, 4.5.8 - 4.5.5.10 пунктлары нигезендә гамәлгә ашыралар.

4.7. Мәжбүри таләпләрне (иминлек мониторингын) үтәүне күзәту

4.7.1. Контроль орган, мәжбүри таләпләрне (куркынычсызлыкны мониторинглауны) үтәүне күзәткәндә, контроль органда булган контроль объектлары турында белешмәләрне, шул исәптән ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында керә торган белешмәләрне, җыюны, анализлауны үткәрә, мәжбүри таләпләрне үтәү кысаларында контрольдә торучы затлар тарафыннан күрсәтелә, шулай ук "Интернет" чөлтәрендәге мәгълүматлар, башка һәркем файдалана алышлык белешмәләр, шулай ук автоматик режимда фото- һәм кинога төшерү, видеоязма функцияләре булган хокук бозуларны теркәүненең техник чараларыннан файдаланып алынган күрсәткечләрне.

4.7.2. Әгәр мәжбүри таләпләрненең (куркынычсызлыкны мониторинглауны) үтәлешен күзәту барышында закон тарафыннан саклана торган қыйммәтләргә зыян (зарар) килү яисә зыян китерү куркынычы булу факты ачыкланса, мәжбүри таләпләрне бозу турында, мәжбүри таләпләрне бозуларның өзөрләнүе яисә мәжбүри таләпләрне бозуның билгеләре турында белешмәләр Контроль органы тарафыннан түбәндәгә кааралар кабул ителергә мөмкин:

- 1) әлеге Федераль законның 60 статьясы нигезендә планнан тыш контроль (кузәтчелек) чарасын үткәру турында каар;
- 2) кисәту игълан иту турында каар;

4.8. Күчмә тикшерү (обследование)

4.8.1. Күчмә тикшерү (обследование) контрольдә тотылучы затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләү максатларында уздырыла.

4.8.2. Күчмә тикшерү оешманың (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерымланган структур бүлекчәләре) урнашкан (эшчәнлек алыш барган) урыны, граждан эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны, контроль объектының урнашкан урыны буенча үткәрелергә мөмкин, шул ук вакытта контрольдә торучы зат белән үзара хезмәттәшлек итү рәхсәт ителми.

Күчмә тикшерү барышында (чикләнмәгән затларга бару өчен ачылган) житештерү объектларында тикшерү үткәрелергә мөмкин.

4.8.3. Күчмә тикшерү контрольдә тотылучы затка хәбәр итмичә уздырыла.

Бер объектны (бер-берсенә турыдан-туры якын урнашкан берничә объектны) күчмә тикшерүне үткәрү срокы, өгәр федераль законда контроль рәвеше турында башкасы билгеләнмәгән булса, бер эш көненнән артып китә алмый.

4.8.4. Күчмә тикшерү нәтижәләре буенча әлеге Нигезләмәнең 4.9.1 пункттының 1 һәм 2 пунктчаларында каралган караплар кабул ителә алмый.

4.9. Контроль орган тарафыннан контроль чаралар нәтижәләре буенча күрелә торган чаралар

4.9.1. Контроль орган контрольдә тотылучы зат тарафыннан Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә мәжбүри таләпләрне бозуларның контроль чарасын уздырганда ачыкланган очракта тубәндәгеләрне үтәргә тиеш:

1) биналарны, тәзелмәләрне, корылмаларны, җайланмаларны, транспорт чараларын һәм башка шундый объектларны эксплуатацияләүне (куллануны) тыю турында таләп белән судка мәрәжәгать иткәнче, өгәр тикшерү чарасын үткәргендә контроль объектына ия булган һәм (яки) аннан файдаланучы гражданнар, оешмаларның эшчәнлеге, алар тарафыннан житештерелә торган һәм сатыла торган товарлар, башкарыла торган эшләр, курсәтелә торган хезмәтләр закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә турыдан-туры зыян китерүт куркынычы тудырса яки мондый зыян (зарар) китерелгән дип билгеләнсә, гражданнарга, оешмаларга закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян килү куркынычы булу һәм аны булдырмый калу ысууллары турында теләсә нинди үтемле ысуул белән мәгълумат житештерү турында, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян килүне булдырмау яисә аны туктату буенча Россия Федерациясе законнарында каралган чаралар турында кичекмәстән карап кабул итәргә;

2) ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерүне, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтүне, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килүне булдырмый калуны тикшереп тору чараларын күрергә;

3) тиешле тикшерүләр барышында хокук бозулар ачыкланганда, гаепле затларны административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә җаваплылыкка тарту чараларын күрергә.

4) мәжбүри таләпләрне үтәү, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) килү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар уздыру буенча тәкъдимнәр бирү турындагы мәсьәләнәне карапра.

4.9.2. Әлеге Нигезләмәнең 4.9.1 пунктчасы нигезендә кабул ителгән карапны контрольдә торучы зат тарафыннан үтәү срокы узганнын соң йә контроль астындагы зат курсәтелгән карап белән билгеләнгән документларны һәм белешмәләрне тапшырганчы йә мәжбүри таләпләрнең (куркынычызылышы мониторинглауның) үтәлешен күзәтү қысаларында мәгълумат алышын очракта, курсәтелгән документлар һәм мәгълуматлар нигезендә карап үтәлешен бәяли.

4.9.3. Әгәр курсәтелгән документлар һәм белешмәләр контроль астындагы зат тарафыннан тәкъдим итөлмәгән яисә алар нигезендә йә мәжбүри таләпләрнең (куркынычсызлықны мониторинглау) үтәлешен күзәту қысаларында алынган мәгълүмат нигезендә алынган булса, контроль орган әлеге карарның үтәлешен инспекция визитын үткәру, рейд тикшерүен яисә документтар тикшерү юлы белән бәяли.

Күчмә тикшерү нәтиҗәләре буенча кабул итөлгән карарның үтәлешен бәяләу уздырылган очракта, күчмә тикшерү уздыру рәхсәт итәлә.

4.9.4. Әлеге Нигезләмәнең 4.9.2 пунктында каралган контроль чараны үткәру йомғаклары буенча Контроль орган карарның үтәлмәве яисә тиешенчә үтәлмәве ачыкланган очракта, ул, әлеге Нигезләмәнең 4.9.1 пунктының 1 пунктчасында каралган карарны кабат контрольдә торучы затка тапшыра, аны үтәүнең яңа срокларын күрсәтә.

Яңасала авыл жирлеге
территориясендә төзекләндерү
өлкәсендә муниципаль контроль турында
нигезләмәгә 1 нче күшүмтә

**Яңасала авыл жирлеге башкарма комитетының Яңасала авыл жирлеге Советы
территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә
ашыруга вәкаләтле вазыйфаи затлары исемлеге**

1. Яңасала авыл жирлеге башлыгы

Яңасала авыл жирлеге башлыгы

А.И.Сафин

Яңасала авыл жирлеге
территориясендә төзекләндерү
өлкәсендә муниципаль контроль турында
НИГЕЗЛӨМӘГӘ 2 нче күшымта

**Яңасала авыл жирлеге территорииясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль
контрольне гамәлгә ашыру қысаларында контроль объектларын куркынычлылық
категориясенә керту критерийлары**

№	Яңасала авыл жирлеге Советы территорииясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль объектлары	Куркынычлылық категориясе
1	Юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр, соңғы өч ел эчендә законлы көченә көргөн юридик зат яки шәхси эшкуар эшчәнлеген риск категориясенә керту турында карап кабул ителгән көнгө кадәр соңғы өч ел эчендә законлы көченә көргөн очракта, Арча муниципаль районы Яңасала авыл жирлеге Советының 03.12.20021 ел, №36 карапы белән расланган (алга таба – төзекләндерү кагыйдәләре) Яңасала авыл жирлеге Советының Төзекләндерү кагыйдәләрен бозуга бәйле административ хокук бозган өчен юридик затка, аның вазыифаи затларына яки шәхси эшмәкәргә административ жәза билгеләү турында карап (муниципаль берәмлекнең тулы исеме)	Югары куркынычлылық
2	Юридик зат яисә шәхси эшкуар эшчәнлеген куркынычлылық категориясенә керту турында карап кабул ителгән көнгө кадәр соңғы өч ел эчендә төзекләндерү кагыйдәләре таләпләрен үтәмәү факты буенча билгеләнгән срокта үтәлмәгән карап булган юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр	Урта куркынычлылық
3	Юридик зат яисә шәхси эшкуар эшчәнлеген куркынычлылық категориясенә керту турында карап кабул ителгән көнгө кадәр соңғы биш ел эчендә планлы яки планнан тыш тикшерүләр нәтижәсендә бирелгән төзекләндерү кагыйдәләре таләпләрен үтәмәү факты буенча билгеләнгән срокта үтәлмәгән карап булган юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр	Уртача куркынычлылық
4	Төзекләндерү өлкәсендә юридик затлар һәм шәхси эшкуарлар эшчәнлеген куркынычлылық категорияләренә кертудә әлеге критерийларның 1, 2 һәм 3 пунктларында күрсәтелгән шартлар булмаганда, юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр һәм физик затлар	Түбән куркынычлылық

Яңасала авыл жирлеге башлыгы

А.И.Сафин

Яңасала авыл жирлеге
территориясендә төзекләндерү
өлкәсендә муниципаль контроль турында
НИГЕЗЛӘМӘГӘ 3 нче күшымта

**Территориядә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә
ашыру кысаларында тикшерелә торган мәжбүри таләпләрне бозу (муниципаль
берәмлек исеме) куркынычлылық индикаторлары исемлеге**

Индикатор исеме	Сайланган параметр (бәяләү критерийлары), үлчәү берәмлеге (булган очракта) өчен нормаль халәт	Куркынычлылық индикаторы күрсәткече
1 индикатор исеме	5-10, данә	< 5 данә 10 данә
2 индикатор исеме	юк	әйе
3 индикатор исеме	31.07.2020 №248 Федераль закон нигезендә	нормаль параметрларны 10%тан артыкка киметү яки арттыру

Яңасала авыл жирлеге баşлығы

А.И.Сафин

Яңасала авыл жирлеге
территориясендә төзекләндерү
өлкәсендә муниципаль контроль турында
НИГЕЗЛӨМӘГӘ 4 нче күшымта

**Территориядә (муниципаль берәмлек исеме) төзекләндерү өлкәсендә муниципаль
контроль өчен тикшерү төренең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан
күрсәткечләре, индикатив күрсәткечләр**

1. Төп күрсәткечләр һәм максатчан күрсәткечләр:

Мәжбүри таләпләрне ачыкланган бозулардан бетерелгән хокук бозулар өлеше - 70%.

Чираттагы календарь елга планлаштырылган контроль чарапарын уздыру планы үтәлеши өлеше - 100%.

Контроль орган һәм (яисә) аның вазыйфаи затының контроль чарапар уздырганда гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата нигезле шикаятыләр өлеше - 0%.

Контроль чарапарның юкка чыгарылган нәтижәләре өлеше - 0%.

Алар нәтижәләре буенча бозулар ачыкланган, әмма тиешле административ йогынты чарапары күрелмәгән тикшерү чарапары өлеше, - 5%.

Контроль орган материаллары буенча административ жәза билгеләү турында чыгарылган суд каарлары өлеше - 95%.

Яңасала авыл жирлеге
территориясендә төзекләндерү
өлкәсендә муниципаль контроль турында
НИГЕЗЛӘМӘГӘ 5 нче күшүмтә

Муниципаль контрольнен (кузәтчелекнен) индикатив курсаткечләре исемлеге

- 1) хисап чорында уздырылган планлы контроль (кузәтчелек) чараптар саны;
- 2) хисап чорында уздырылган планнан тыш контроль (кузәтчелек) чараптар саны;
- 3) хисап чорында контроль объектының мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары белән расланган параметрларга туры килүен ачыклау яисә контроль объектының мондый параметрлардан читкә тайпилүү нигезендә үткәрелгән планнан тыш контроль (кузәтчелек) чараптар саны;
- 4) хисап чорында үзара хәzmәttәшлектә үткәрелгән контроль (кузәтчелек) чараптарның гомуми саны;
- 5) хисап чорында hәр контроль (кузәтчелек) чара тәре буенча үзара хәzmәttәшлектә үткәрелгән контроль (кузәтчелек) чараптар саны;
- 6) хисап чорында дистанцион хәzmәttәшлек чарапарыннан файдаланып уздырылган контроль (кузәтчелек) чараптар саны;
- 7) хисап чорында уздырылган мәжбүри профилактик визитлар саны;
- 8) хисап чорында игълан ителгән мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында кисәтүләр саны;
- 9) хисап чорында мәжбүри таләпләрне бозулар ачыкландынан контроль (кузәтчелек) чараптар саны;
- 10) хисап чорында административ хокук бозулар турында эшләр кузгатылган контроль (кузәтчелек) чараптар саны;
- 11) хисап чорында контроль (кузәтчелек) чарапары нәтижәләре буенча салынган административ штрафлар суммасы;
- 12) хисап чорында контроль (кузәтчелек) чарапарын уздыруны килештерү турында прокуратура органнарына жибәрелгән гаризалар саны;
- 13) хисап чорында контроль (кузәтчелек) чарапарын үткәрүне килештерү турында прокуратура органнарына жибәрелгән hәм аларны прокуратура органнары килештерүдән баш тарткан гаризалар саны;
- 14) хисап чоры ахырына исәпкә алынган контроль объектларының гомуми саны;
- 15) хисап чоры ахырына куркынычлылык категориясендә hәркайсы буенча куркынычлылык категориясендә кертелгән контроль объектлары саны;
- 16) хисап чоры ахырына контролльдә тотылучы затлар саны;
- 17) хисап чорында исәпкә алынган контроль (кузәтчелек) чараптар уздырылган контролльдә тотылучы затлар саны;
- 18) хисап чорында контролльдә тотылучы затлар тарафыннан судка кадәр тәртиптә бирелгән шикаятыләрнен гомуми саны;
- 19) хисап чорында контроль (кузәтчелек) органы карау срокын бозган шикаятыләр саны;
- 20) хисап чорында контроль (кузәтчелек) органы карапарын тулысынча яисә өлешчә юкка чыгару турында яисә контроль (кузәтчелек) органнарының вазыйфаи затларының гамәлләрен (гамәл кылмауларын) гамәлдә түгел дип тану турында карапларына карата контролльдә тотылучы затлар тарафыннан судка кадәр тәртиптә бирелгән шикаятыләр саны;
- 21) хисап чорында контроль (кузәтчелек) органнарының вазыйфаи затларының суд тәртибендә жибәрелгән карапларына, гамәлләрен (гамәл кылмауларына) шикаять

белдерү түрүнда дәгъвалар саны;

22) хисап чорында контроль (күзәтчелек) органнарының вазыйфаи затларының алар буенча игълан ителгөн таләплөрне канәгатьлөндөрү түрүнда карап кабул ителгөн каарларын, гамәлләрен (гамәл кылмауларын) дәгъвалау түрүнда суд тәртибендә жибәрелгөн дәгъвалар саны;

23) хисап чорында дәүләт контролен (күзәтчелеген) оештыру һәм гамәлгә ашыру таләпләрен тупас бозып үткәрелгән һәм аларның нәтижәләре дөрес түгел дип табылган һәм (яисә) юкка чыгарылган контроль (күзәтчелек) чаralар саны.